

УДК 37.015.3:159.9

DOI <https://doi.org/10.32782/2787-5137-2025-1-11>

Ігор Володимирович МІШУНІН,
клінічний психолог,
когнітивно-поведінковий терапевт,
психотерапевт-аддиктолог, кризовий психолог,
Міжнародний експерт з кризової психології при ІТС;
керівник тренінгового центру та клініки емоційного здоров'я "SOD" Israel
E-mail: Clinicsod@gmail.com
ORCID: 0009-0007-4598-3361

Альона Сергіївна САДИКІНА,
старший викладач кафедри психології,
Національний університет «Запорізька політехніка»
E-mail: alena980320@gmail.com
ORCID: 0000-0002- 9893-8907

Олена Миколаївна КРАСУЛЯ,
клінічний психолог,
експерт з кризової психології
Ізраїльської коаліції по роботі з травмою
E-mail: el.krasulya@gmail.com
ORCID: 0009-0008-3434-748X

Андрій Володимирович ІВАНЧЕНКО,
проректор з соціально-економічного розвитку,
Національний університет «Запорізька політехніка»
E-mail: andivazntu@gmail.com
ORCID: 0000-0003-2649-892X

ФОРМУВАННЯ ПАТЕРНІВ ПОВЕДІНКИ МЕТОДОМ ІНТОНАЦІЙНОЇ ТЕРАПІЇ: ІНТОНАЦІЯ ГОЛОСУ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ НОВИХ ПАТЕРНІВ ПОВЕДІНКИ

Анотація. Вступ. Інтоніація голосу є важливим елементом мовлення, здатним впливати не лише на емоційний стан, але й на поведінкові реакції людини. У сучасних дослідженнях значну увагу приділяють її терапевтичному потенціалу, особливо у формуванні нових поведінкових патернів і гармонізації емоційного стану. Використання інтонації як інструмента у психології, педагогіці та медицині відкриває перспективи розроблення інноваційних підходів до роботи з емоційними та поведінковими проблемами, що обумовлює актуальність дослідження.

Мета роботи – проаналізувати теоретичні підходи до пояснення впливу інтонації на емоційний стан і поведінку людини, визначити ключові механізми її впливу на формування поведінкових патернів та оцінити практичний потенціал інтонаційної терапії у розвитку позитивних звичок і гармонізації емоційного стану.

Наукова новизна. У дослідженні систематизовано теоретичні підходи до ролі інтонації у психоемоційному регулюванні та поведінкових змінах. Визначено основні механізми впливу інтонаційного оформлення мовлення на когнітивні та емоційні реакції людини. Обґрунтовано доцільність використання інтонаційної терапії у психологічній та педагогічній практиці.

Висновки. Дослідження підтвердило, що інтонація виконує важливі функції в комунікативному процесі, зокрема емоційну, акцентуаційну, когезійну та психологічну. Вона не лише сприяє ефективнішому спілкуванню, але й здатна коригувати емоційний стан, знижувати рівень стресу та формувати нові поведінкові звички через вплив на підсвідомі механізми. Її застосування у терапевтичних і навчальних цілях сприяє зниженню рівня тривожності, покращенню комунікативних навичок і розвитку позитивних звичок. Результати дослідження можуть слугувати основою для подальших наукових розробок і практичного впровадження методів інтонаційної терапії у різних сферах.

Ключові слова: засіб комунікації, терапевтичний засіб, емоції, мислення, поведінкові реакції.

Igor Volodymyrovych MISHUNIN,
Clinical Psychologist, Cognitive Behavioral Therapist,
Addiction Psychotherapist, Crisis Psychologist
International Expert in Crisis Psychology at Israel Trauma Coalition
Head of the Training Center and Emotional Health Clinic "SOD" Israel
E-mail: Clinicsod@gmail.com
ORCID: 0009-0007-4598-3361

Alona Serhiivna SADYKINA,
Senior Lecturer at the Department of Psychology,
National University "Zaporozhye Polytechnic"
Zaporizhzhia, Ukraine
E-mail: alena980320@gmail.com
ORCID: 0000-0002- 9893-8907

Olena Mykolaivna KRASULYA,
clinical psychologist,
expert in crisis psychology
at Israel Trauma Coalition
E-mail: el.krasulya@gmail.com
ORCID: 0009-0008-3434-748X

Andrii Volodymyrovych IVANCHENKO,
Vice-Rector for Socio-Economic Development,
National University "Zaporizhzhia Polytechnic"
E-mail: andivazntu@gmail.com
ORCID: 0000-0003-2649-892X

FORMATION OF BEHAVIOR PATTERNS USING INTONATION THERAPY: INTONATION IN THE VOICE AS A TOOL FOR FORMING NEW BEHAVIOR PATTERNS

Abstract. Introduction. Voice intonation is an important element of speech, capable of influencing not only the emotional state, but also the behavioral reactions of a person. In modern studies, considerable attention is paid to its therapeutic potential, especially in the formation of new behavioral patterns and harmonization of the emotional state. The use of intonation as a tool in psychology, pedagogy and medicine opens up prospects for developing innovative approaches to working with emotional and behavioral problems, which determines the relevance of this study.

Purpose of the work. To analyze theoretical approaches to explaining the influence of intonation on the emotional state and behavior of a person, to identify the key mechanisms of its influence on the formation of behavioral patterns and to assess the practical potential of intonation therapy in the development of positive habits and harmonization of the emotional state.

Scientific novelty. The study systematizes theoretical approaches to the role of intonation in psychoemotional regulation and behavioral changes. The main mechanisms of the influence of intonation design of speech on cognitive and emotional reactions of a person are determined. The feasibility of using intonation therapy in psychological and pedagogical practice is substantiated.

Conclusions. The study confirmed that intonation performs important functions in the communicative process, in particular emotional, accentual, cohesive and psychological. It contributes not only to more effective communication, but is also able to correct the emotional state, reduce the level of stress and form new behavioral habits through the influence on subconscious mechanisms. Its use for therapeutic and educational purposes contributes to reducing anxiety levels, improving communication skills, and developing positive habits. The results of the study can serve as the basis for further scientific developments and practical implementation of intonation therapy methods in various fields.

Key words: means of communication, therapeutic tool, emotions, thinking, behavioral reactions.

Вступ. У сучасному світі, де стрес, тривожність та емоційне виснаження стають нормою, зростає потреба у пошуку нових підходів до гармонізації емоційного стану людини. Традиційні методи терапії, такі як когнітивно-поведінкова терапія чи медикаментозне лікування, хоча мають свою ефективність, нерідко вимагають значного часу або супроводжуються побічними ефектами. У цьому контексті виникає необхідність звернутися до природних і водночас

інноваційних методів, що здатні впливати на внутрішній стан людини, не обмежуючи її активності та творчості. Одним з таких методів є інтонаційна терапія, що базується на використанні голосу як інструмента впливу на емоції, мислення та поведінкові реакції.

Голос є універсальним засобом комунікації, що не лише передає інформацію, але й формує емоційний фон, створює відчуття довіри, безпеки або, навпаки, тривоги. Інтонація голосу – це своєрідний емоційний маркер, який здатний впливати на свідомість і підсвідомість слухача. Водночас інтонація є важливим компонентом самовираження людини, що впливає на її взаємодію із зовнішнім світом. Проте, попри значний потенціал використання голосу в терапевтичних цілях, тема інтонаційної терапії залишається недостатньо дослідженою.

Існує нагальна потреба у вивченні того, як зміна інтонації голосу може допомогти людині формувати нові патерни поведінки. Наприклад, чи здатна позитивна, заспокійлива інтонація замінити автоматичні реакції на стрес або сприяти розвитку нових корисних звичок? Які фізіологічні й психологічні механізми лежать в основі такого впливу? Як інтегрувати інтонаційну терапію в сучасну психологічну практику?

Відповіді на ці запитання відкривають перспективи не лише для розширення арсеналу терапевтичних засобів, але й для створення нових підходів до саморозвитку та саморегуляції. Таким чином, проблема полягає у недостатньо вивченій ролі інтонації голосу як інструмента формування поведінкових патернів та відсутності чіткої методології її використання в терапевтичній практиці. Розв'язання цієї проблеми має потенціал не лише для розвитку науки, але й для вдосконалення якості життя людини в умовах сучасного суспільства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Впродовж останніх десятиліть значно зріс науковий інтерес до впливу голосу та інтонації на психологічний стан людини. У роботах провідних дослідників підкреслюється роль інтонаційних характеристик голосу у формуванні емоційних реакцій та поведінкових стратегій. Наприклад, дослідження Д.Дж. Уайт (D.J. White) продемонструвало, що тон і мелодика голосу можуть виступати як тригери для активації певних емоційних станів, зокрема радості, тривоги чи спокою. Це дало змогу дійти висновку про те, що інтонація є одним з ключових елементів невербальної комунікації, що впливає на міжособистісну взаємодію.

Роботи в галузі нейрофізіології, зокрема дослідження О.В. Яшенкової [2], О.О. Головнєва [3], підтверджують, що зміна інтонаційних параметрів голосу може впливати на активність мозкових структур, відповідальних за регуляцію емоцій і стресу. Такі результати відкривають можливості для використання інтонаційних технік у терапевтичних цілях, зокрема для зниження тривожності чи подолання посттравматичних розладів.

У сфері прикладної психології існують також роботи, які досліджують використання інтонації у когнітивно-поведінковій терапії. Зокрема, Н.І. Голубенко [4], О.П. Борзенко [5] акцентують увагу на тому, що свідоме модулювання голосу може сприяти формуванню більш адаптивних патернів поведінки, особливо у стресових ситуаціях. Водночас практичні аспекти впровадження інтонаційної терапії залишаються недостатньо висвітленими в літературі.

Попри широкий спектр досліджень, існує недостатньо систематизованих даних щодо того, як саме інтонаційна терапія може використовуватися для створення нових поведінкових звичок. Це підкреслює необхідність подальших досліджень у цьому напрямі, зокрема для розроблення методологій і практичних рекомендацій щодо застосування інтонаційних технік у психологічній практиці. Таким чином, актуальність і наукова новизна дослідження обумовлюються як інтересом до вивчення інтонації голосу, так і прагненням заповнити наявні прогалини в цій галузі.

Мета і завдання статті. Мета статті – вивчити роль інтонації голосу як інструмента формування нових поведінкових патернів, розробити теоретичну основу та запропонувати методологічний підхід до використання інтонаційної терапії в психологічній практиці.

Завдання статті:

- провести аналіз теоретичних підходів, що пояснюють вплив інтонації на емоційний стан і поведінку;
- визначити ключові механізми впливу інтонації голосу на формування поведінкових патернів;

– оцінити практичний потенціал інтонаційної терапії для гармонізації емоційного стану та формування позитивних звичок.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поведінкові патерни, як центральне поняття в психології та когнітивних науках, є стійкими моделями дій, реакцій і взаємодій, які формуються внаслідок постійної взаємодії людини із зовнішнім середовищем. Вони ґрунтуються на повторюваних психологічних, емоційних і соціальних процесах, що впливають на здатність особистості пристосовуватися до змінних умов життя. Сучасне трактування поведінкових патернів розглядає їх як результат інтеграції когнітивних, емоційних і мотиваційних механізмів, які визначають стиль і характер поведінки людини [6, с. 201].

Емоційна регуляція, у свою чергу, є процесом керування власними емоціями, що дає змогу людині підтримувати психологічний баланс, ефективно взаємодіяти з іншими та адаптуватися до зовнішніх обставин. Вона відіграє ключову роль у формуванні патернів поведінки, оскільки здатність контролювати, висловлювати або стримувати емоції визначає вибір реакцій на конкретні ситуації.

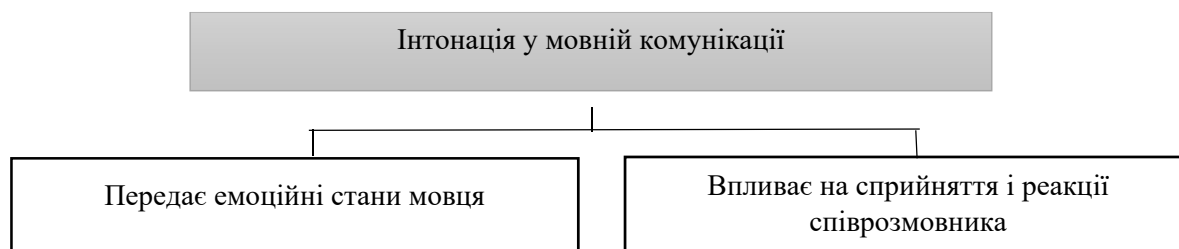
У соціології емоції розглядаються як основа формування цінностей, принципів та норм, які впливають на стійкість поведінкових моделей. Згідно з цією точкою зору, лише стабільні емоційні зв'язки між індивідами можуть забезпечити перехід абстрактних ідеалів у конкретні мотиви дій. Це демонструє взаємозв'язок емоційної регуляції та поведінкових патернів у контексті соціальної взаємодії: без здатності до адаптації емоційних проявів формування стійких патернів поведінки стає утрудненим [7].

З точки зору нейролінгвістики, емоційна регуляція пов'язана з роботою корково-підкіркових структур мозку, які відповідають за виникнення емоційних реакцій. Вплив цих реакцій на поведінкові моделі полягає у формуванні зв'язків між емоційними сигналами і подальшими діями. Наприклад, позитивна емоція, викликана успішною соціальною взаємодією, може закріплювати певний патерн поведінки, тоді як негативна здатна його змінювати чи пригнічувати.

Лінгвістичний підхід розглядає прояви емоцій через мовну комунікацію. Просодичні засоби, такі як інтонація, тембр голосу та ритм мовлення, є важливими інструментами для передачі емоцій та формування поведінкових патернів у процесі взаємодії. Інтонація відіграє подвійну роль: з одного боку, вона допомагає передавати емоційні стани мовця, з іншого – впливає на сприйняття і реакції співрозмовника, створюючи своєрідні «шаблони» комунікативної поведінки (рис. 1).

Когнітивна наука підкреслює, що емоційні реакції та їхня регуляція є частиною складної системи взаємодії між розумовими процесами, емоційною сферою та поведінкою. Емоції не лише сигналізують про значущість подій для індивіда, але й слугують «організатором» поведінкових патернів, сприяючи їх адаптації до зовнішніх обставин.

Патерни поведінки не лише є результатом когнітивного осмислення дійсності, але й тісно пов'язані з емоційною регуляцією. Взаємодія цих двох елементів проявляється в здатності людини адаптуватися до соціальних, культурних та особистісних викликів, використовуючи емоції як інструмент для вибору та закріплення найбільш відповідних моделей поведінки. Це підкреслює важливість подальшого вивчення емоційної регуляції у формуванні нових патернів поведінки, особливо з урахуванням інноваційних терапевтичних методів, таких як інтонаційна терапія.

Рис. 1. Роль інтонації у мовній комунікації

Джерело: власна розробка авторів.

Інтонація – це універсальний інструмент невербальної комунікації, що є важливим елементом усного мовлення [8, с. 302]. Вона надає словам емоційного забарвлення, допомагає передати думки, почуття, ставлення до предмета чи співрозмовника, а також робить спілкування багатограним і живим. У структурі мовлення інтонація виконує функцію ритмічно-мелодійної організації висловлювання, визначаючи його тембр, інтенсивність, довготу звуків, паузи та наголоси. Саме ці компоненти дають змогу створити багатство інтонаційного малюнка, який сприяє ефективній передачі сенсу та емоційного стану [9].

Великий універсальний словник української мови підкреслює, що інтонація є основним засобом комунікації та виразності мови [10]. Вона не тільки передає зміст висловлювання, але й демонструє емоційне ставлення мовця до ситуації, слухача чи предмета розмови. Завдяки інтонації слово набуває життя, розкриває тонкі відтінки думки, створюючи своєрідну «музику» усного мовлення. Наприклад, звичайна фраза «дякую» може прозвучати щиро, іронічно чи навіть з викликом, залежно від того, які інтонаційні засоби використовуються.

Інтонація виконує важливу роль у структуризації мовлення. Вона забезпечує логічний і смисловий зв'язок між фразами, акцентує ключові моменти й допомагає слухачеві краще зрозуміти висловлене. Її функції виходять далеко за межі формального мовлення, охоплюючи емоційну, естетичну та стилістичну складові частини. Інтонація здатна передати тонке ставлення мовця до ситуації, виразити радість, сум, злість чи подив, що надає мовленню правдивості й емоційної глибини.

Завдяки інтонації комунікація стає більш ефективною. Вона впливає на формування довіри між співрозмовниками, створює атмосферу взаєморозуміння або, навпаки, може викликати напругу чи відчуження. У процесі спілкування саме інтонація стає тим засобом, який забезпечує природність і гнучкість мовлення, даючи змогу враховувати контекст, ситуацію й мету комунікативного акту. У дружній бесіді вона може бути теплою й невимушеною, у діловій розмові – стриманою та впевненою, а в емоційно насиченій ситуації – підкреслено експресивною.

На окрему увагу заслуговує роль інтонації у самовираженні. Вона дає можливість кожній людині продемонструвати унікальність свого мовлення, розкрити характер, емоційність і ставлення до світу. Без інтонації слово втрачає свої барви й правдиві інтерпретації, а мовлення стає монотонним і незрозумілим. Саме інтонація дає змогу підкреслювати ключові моменти, виділяти важливе й створювати естетичне обрамлення для висловлювання.

Інтонація є одним з найважливіших інструментів невербальної комунікації та самовираження. Вона поєднує раціональні й емоційні аспекти мовлення, забезпечуючи багатогранність комунікативного процесу. Завдяки інтонації мовлення стає живим, виразним і здатним передавати не лише зміст, але й глибину емоцій, створюючи зв'язок між співрозмовниками.

Психофізіологічний вплив інтонації на поведінку є складним і багатограним процесом, який відображає взаємодію емоцій, когніції та соціальної динаміки. Інтонація, будучи виразним компонентом мовлення, має здатність впливати на стан мозку слухача, активізуючи певні нейронні мережі.

Однією з ключових характеристик інтонації є її здатність стимулювати лімбічну систему – ділянку мозку, відповідальну за емоції. Наприклад, тепла і доброзичлива інтонація може активувати центри задоволення, викликаючи у слухача позитивні емоції та почуття довіри. Натомість різкий або агресивний тон здатний викликати реакцію стресу, що активізує гіпоталамо-гіпофізарно-надниркову вісь і спричиняє викид кортизолу, гормону стресу. Таким чином, інтонація впливає на фізіологічний стан людини, визначаючи її емоційний фон.

Інтонація також впливає на когнітивні процеси, такі як увага, пам'ять і мислення. Мелодійне й динамічне мовлення сприяє утриманню уваги слухача, підвищуючи ефективність сприйняття інформації. Ритмічні інтонаційні патерни допомагають структурувати мовлення, що полегшує запам'ятовування і відтворення почутого. Крім того, інтонація може підсилювати або послаблювати вплив слів, створюючи певний психологічний ефект – переконання, заспокоєння чи стимуляції.

На рівні поведінки інтонація виконує регулюючу функцію, впливаючи на реакції слухача. Наприклад, лагідна інтонація може сприяти співпраці, підштовхуючи людину до взаємодії, тоді як недоброзичливий тон здатний спровокувати конфлікт або відчуження. Інтонаційні осо-

бливості також відіграють вирішальну роль у соціальному навчанні, передаючи невербальні сигнали про наміри, емоції чи ставлення мовця.

Вплив інтонації на мозок обумовлений також її акустичними параметрами – частотою, інтенсивністю, тривалістю звуків. Високочастотна інтонація може активувати ділянки мозку, відповідальні за збудження, тоді як низькочастотна має заспокійливий ефект. Цей механізм пояснює, чому мелодійна мова здатна заспокоювати, а монотонна – викликати нудьгу чи втому. Основні напрями впливу інтонації голосу на поведінку узагальнено в табл. 1.

Таблиця 1

Основні напрями впливу інтонації голосу на поведінку

Напрямок впливу	Характеристика	Приклади або ефекти
Емоційний вплив	Стимулює лімбічну систему, активуючи центри емоцій.	Доброзичливий тон викликає довіру, агресивний – стрес або страх.
Когнітивний вплив	Впливає на увагу, пам'ять і здатність до обробки інформації.	Мелодійна інтонація утримує увагу, ритмічні патерни сприяють запам'ятовуванню.
Соціальний вплив	Формує взаємодію та сприяє регуляції поведінки в комунікації.	Лагідна інтонація заохочує співпрацю, агресивна – провокує конфлікт.
Фізіологічний вплив	Впливає на вегетативну нервову систему через акустичні параметри мовлення.	Високочастотний тон збуджує, низькочастотний – заспокоює.
Акустичні параметри	Частота, інтенсивність, тривалість звуків регулюють емоційний і фізіологічний стан.	Висока частота асоціюється з напругою, низька – зі спокоєм.
Регуляція поведінки	Формує реакції слухача на повідомлення.	Позитивна інтонація мотивує до дії, негативна може спричинити уникнення або протистояння.
Застосування на практиці	Використовується для переконання, навчання, емоційного впливу.	Мотивуючі виступи, терапевтичні бесіди, керування персоналом через інтонаційний контроль.

Джерело: власна розробка авторів.

Розвиток емоційної стійкості через інтонаційний вплив ґрунтується на здатності людини керувати своїми реакціями в стресових ситуаціях. Плавна й рівна інтонація сприяє стабілізації емоційного фону, а висхідний мелодійний малюнок у мовленні допомагає формувати впевненість і оптимізм. Темп мовлення також відіграє важливу роль: сповільнення швидкості висловлювань дає змогу краще концентрувати увагу, що особливо важливо для ефективної адаптації до викликів. Мелодійність та ритмічність інтонації створюють умови для формування позитивного ставлення до складних ситуацій, допомагаючи зміцнювати внутрішній емоційний ресурс [5].

Формування нових патернів поведінки за допомогою інтонаційної терапії є інноваційним підходом у психологічній практиці, що базується на терапевтичному потенціалі інтонації голосу. Інтонація виступає не лише засобом комунікації, але й ефективним інструментом для впливу на емоційний стан і поведінку людини. Її здатність передавати емоції, акцентувати увагу на важливих аспектах повідомлення та структурувати комунікативний процес відкриває можливості для формування нових моделей реагування й поведінки (табл. 2).

Інтонація відіграє важливу роль у створенні емоційно безпечного середовища, що сприяє зниженню рівня стресу та формуванню почуття довіри. Це є ключовим фактором для успішної реалізації терапевтичних завдань. Зокрема, спокійна і гармонійна інтонація здатна викликати у пацієнта відчуття спокою та впевненості, тоді як більш динамічна й енергійна може стимулювати активність та мотивувати до змін.

Фокусуюча функція інтонації дає змогу виділяти ключові моменти в процесі терапії, акцентуючи увагу на важливих поведінкових зразках. Наприклад, зміна тембру, наголос або пауза можуть підкреслити значущість окремих повідомлень, допомагаючи пацієнту краще їх засвоїти. Цей аспект особливо важливий під час формування нових патернів поведінки, адже виділення головного сприяє запам'ятовуванню та закріпленню необхідних навичок.

Таблиця 2

Використання інтонації в терапії для формування нових патернів поведінки

Функція інтонації	Опис	Роль у формуванні поведінкових патернів	Приклади використання
Емоційна	Передача емоційного стану, ставлення до ситуації.	Сприяє емоційному комфорту, знижує стрес, створює довірливу атмосферу.	Спокійна інтонація під час обговорення тривожних тем допомагає знизити рівень тривоги.
Фокусуюча	Виділення ключових моментів за допомогою наголосу, тембру або пауз.	Допомагає акцентувати увагу на важливих повідомленнях, сприяє кращому запам'ятовуванню.	Пауза перед важливими словами в інструкції.
Когезійна	Зв'язування елементів мовлення для забезпечення логічної послідовності.	Структурує терапевтичний процес, сприяє плавним переходам між темами.	Зміна інтонації для сигналізації завершення вправи або переходу до іншої теми.
Психологічна	Організація інформації у зрозумілі одиниці, що легко сприймаються.	Полегшує засвоєння та практичне використання нових моделей поведінки.	Використання ритмічного повторення інтонаційних патернів для закріплення навичок.
Регуляторна	Вплив на підсвідомі реакції через контроль емоційного стану.	Змінює емоційні асоціації, сприяє трансформації неефективних патернів.	Енергійна інтонація для стимулювання впевненості у складних ситуаціях.

Джерело: складено авторами на основі [11, с. 120].

Когезійна функція інтонації забезпечує логічний перехід між етапами терапії, сприяючи структуризації процесу. Зміна інтонаційного малюнка може сигналізувати про початок чи завершення вправи, перехід до іншої теми або бажання продовжити розмову. Така організованість допомагає пацієнту краще орієнтуватися у процесі терапії та відчувати прогрес.

Психологічна функція інтонації полягає у формуванні доступного для сприйняття та виконання матеріалу. Інтонація допомагає організувати інформацію у зручні для засвоєння одиниці, що полегшує їх запам'ятовування та практичне використання. Завдяки цьому пацієнти легше адаптуються до нових моделей поведінки та інтегрують їх у своє життя.

Інтонація також виконує роль регулятора емоційного стану, впливаючи на підсвідомі реакції людини. Правильно підібрані інтонаційні схеми можуть змінювати емоційні асоціації, сприяючи трансформації старих, неефективних патернів поведінки. Наприклад, спокійний ритм та плавність інтонації можуть допомогти подолати тривожність, тоді як енергійна інтонація стимулює впевненість і рішучість.

Таким чином, інтонаційна терапія розглядається як потужний інструмент для корекції поведінки та формування нових моделей реагування. Інтонація голосу дає змогу не лише передавати інформацію, але й створювати емоційний контекст, який забезпечує ефективність терапевтичного процесу. Вона допомагає організувати спілкування таким чином, щоб воно сприяло закріпленню нових навичок і змінювало ставлення до власних поведінкових стратегій.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Інтонація є важливим елементом комунікативного процесу, здатним впливати як на емоційний стан, так і на поведінкові реакції людини. Проведений аналіз теоретичних підходів дав змогу дійти висновку, що інтонація відіграє ключову роль у вираженні емоцій, акцентуванні важливих аспектів повідомлення, структуризації мовлення та регулюванні психологічних процесів. Зміна параметрів інтонації (мелодики, тембру, інтенсивності, ритму тощо) створює можливості для впливу на внутрішній стан людини, сприяючи формуванню спокою, впевненості чи стимуляції активності.

Дослідження основних механізмів впливу інтонації на формування поведінкових моделей показало її здатність впливати на емоційно-когнітивні зв'язки. Інтонація, працюючи на підсвідомому рівні, допомагає трансформувати наявні асоціації та відкривати шлях до закріплення нових патернів поведінки. Завдяки акцентуючій, когезійній та психологічній функціям вона сприяє глибшому сприйняттю інформації та встановленню звичок, які відповідають цілям гармонійного розвитку особистості.

Практичний потенціал інтонаційної терапії оцінюється як високий, особливо в контексті емоційної гармонізації та розвитку позитивних поведінкових звичок. Кероване використання інтонації дає змогу ефективно знижувати рівень напруги, покращувати комунікативні навички, розвивати емоційну стабільність і сприяти поступовій трансформації деструктивних моделей поведінки. Це робить інтонаційну терапію перспективним інструментом у психологічній та поведінковій практиці, а також у суміжних галузях, де важливими є створення емоційного комфорту і стимулювання розвитку особистості.

Література:

1. White D.J. Voice recognition technology as a tool for behavioral research. *Behavior Research Methods Instruments & Computers*. Vol. 34. № 1. P. 1–5. DOI: 10.3758/BF03195418.
2. Яшенкова О.В. Основи теорії мовної комунікації. Київ: Академія, 2010. 312 с.
3. Головнюва О.О. Історико-теоретичний аналіз поняття «інтонація». *Наукові праці. Філологія. Мовознавство*. 2013. Вип. 211. Том 223. С. 16–19. URL: <https://lib.chmnu.edu.ua/pdf/naukpraci/movoznavstvo/2013/223-211-3.pdf> (дата звернення: 25.12.2024).
4. Голубенко Н.І. Інтонація як засіб вияву і передачі емоційно-експресивного мовлення в інтерсеміотичному художньому перекладі. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2022. Т. 33 (72). № 3. С. 181–185. DOI: <https://doi.org/10.32838/2710-4656/2022.3/31>.
5. Борзенко О.П. Інтонація та її вплив на мовленнєве спілкування. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. 2024. Вип. 21 (89). С. 74–76. DOI: 10.25264/2519-2558-2024-21(89)-74-7.
6. Красовська І.В. Формування емоційного тезаурусу мовця (експериментально-фонетичне дослідження). *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова*. 2004. С. 199–218. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-425-2-34>.
7. Scherer K. What are emotions? And how can they be measured? *Social Science Information*. 2005. Vol. 4. № 44. P. 693–727. DOI: 10.1177/0539018405058216.
8. Ткач Я.В. Акустичні засоби невербальні: комунікативний аспект. *Теле- та радіожурналістика*. 2015. Вип. 14. С. 298–307. URL: <http://publications.lnu.edu.ua/collections/index.php/teleradio/article/viewFile/752/758> (дата звернення: 25.12.2024).
9. Рибаків О.В. Роль невербальних засобів комунікації в утіленні стратегії незгоди в неконфліктних інтеракційних актах (на матеріалі англійського кінодискурсу). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2016. Вип. 25 (2). С. 112–114. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_filol_2016_25%282%29_35 (дата звернення: 25.12.2024).
10. Загоруйко О.М. Великий універсальний словник української мови. Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2010. 768 с.
11. Коломієць О.М., Баланда Т.М. Роль інтонації у процесі декодування семантики висловлювання в англійській мові. *Закарпатські філологічні студії*. 2023. Вип. 28. Т. 1. С. 117–120. DOI: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2023.2>.

References:

1. White, D.J. (2002). Voice recognition technology as a tool for behavioral research. *Behavior Research Methods Instruments & Computers*. 34. 1. 1–5. DOI: 10.3758/BF03195418 [in English].
2. Yashenkova, O.V. (2010). *Osnovy teorii movnoi komunikatsii* [Fundamentals of the theory of speech communication]. K.: Akademiia. 312 p. [in Ukrainian].
3. Holovnova, O.O. (2013). Istoryko-teoretychnyi analiz poniattia “intonatsiia” [Historical and theoretical analysis of the concept of “intonation”]. *Naukovi pratsi. Filolohiia. Movoznavstvo – Scientific works. Philology. Linguistics*. 211. 223. 16–19. Retrieved from: <https://lib.chmnu.edu.ua/pdf/naukpraci/movoznavstvo/2013/223-211-3.pdf> [in Ukrainian].
4. Holubenko, N.I. (2022). Intonatsiia yak zasib vyjavu i peredachi emotsiino-ekspresyvnoho movlennia v intersemyotychnomu khudozhnomu perekladi [Intonation as a means of expressing and transmitting emotional and expressive speech in intersemiotic artistic translation]. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Serii: Filolohiia. Zhurnalistyka – Scientific notes of the V. I. Vernadsky TNU. Series: Philology. Journalism*. 33 (72). 3. 181–185. <https://doi.org/10.32838/2710-4656/2022.3/31> [in Ukrainian].
5. Borzenko, O.P. (2024). Intonatsiia ta yii vplyv na movlennieve spilkuвання [Intonation and its impact on speech communication]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu “Ostrozka akademiia”: serii “Filolohiia” – Scientific notes of the National University “Ostroh Academy”: series “Philology”*. Ostroh: Publishing House of the National University of Ostroh. Ostroh: Vyd-vo NaUOA. 21 (89). 74–76. DOI: 10.25264/2519-2558-2024-21(89)-74-7 [in Ukrainian].
6. Krasovska, I.V. (2005). Formuvannia emotsiinoho tezaurusu movtsia (eksperymentalno-fonetychne doslidzhennia) [Formation of the speaker’s emotional thesaurus (experimental phonetic research)]. *Naukovyi*

chasopys NPU imeni M.P. Dragomanova – *Scientific journal of the National Polytechnic University named after M.P. Dragomanov*. 199–218. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-425-2-34> [in Ukrainian].

7. Scherer, K. (2005). What are emotions? And how can they be measured? *Social Science Information*. 44. 693–727. DOI: 10.1177/0539018405058216 [in English].

8. Tkach, Ya.V. (2015). Akustychni zasoby neverbaliky: komunikativnyi aspekt [Acoustic means of non-verbal communication: communicative aspect]. *Tele- ta radiozhurnalistyka – Television and Radio Journalism*. 14. 298–307. Retrieved from: <http://publications.lnu.edu.ua/collections/index.php/teleradio/article/view-File/752/758> [in Ukrainian].

9. Rybakova, O.V. (2016). Rol neverbalnykh zasobiv komunikatsii v utilenni stratehii nezghody v nekonfliktnykh interaktsiinykh aktakh (na materialy anhlomovnoho kinodyskursu) [the role of non-verbal means of communication in the implementation of the strategy of disagreement in non-conflict interaction acts (based on the material of English-language film discourse)]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriya: Filologiya – Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Series: Philology*. 25 (2). 112–114. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_filol_2016_25%282%29__35 [in Ukrainian].

10. Zahoruiko, O.M. (2010). Velykyi universalnyi slovnyk ukrainskoi movy [the Great Universal Dictionary of the Ukrainian Language]. Kharkiv: TORSINH PLIuS. 768 p. [in Ukrainian].

11. Kolomiets, O.M., & Balanda, T.M. (2023). Rol intonatsii u protsesi dekoduvannya semantyky vyslovliuvannya v anhliiskii movi [The Role of Intonation in the Process of Decoding the Semantics of a Sentence in English]. *Zakarpatski filologichni studii – Transcarpathian Philological Studies*. 28. 1. 117–120. DOI: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2023.28.1.21.8.1.21> [in Ukrainian].